

Narcís Puigdevall
al claustre
de Sant Martí de Cuixà,
amb l'autor
d'aquest article.

Narcís Puigdevall a la Diputació de Girona

Josep-Víctor Gay

S'acompleixen deu anys de la publicació del llibre *Història de la Diputació de Girona* amb el qual s'encetà la col·laboració de Narcís Puigdevall, com a autor, amb la Corporació i que es mantindria, pel que fa a edicions, fins a pocs mesos abans de la seva absència definitiva. Concretament el 4 de març de 1998 es va presentar *La Girona dolça*, volum 72 de la col·lecció «Quaderns de la Revista de Girona». En aquest decenni l'activitat de Narcís Puigdevall al servei de la recerca històrica va ser l'habitual en ell: és a dir, constant, infatigable i d'un rigor total. La Diputació hi va correspondre amb un seguit d'encàrrecs que han enriquit la bibliografia pròpia d'aquesta casa i dels quals tractarem de fer memòria.

Una memòria que avancem que serà apassionada. L'amistat entre Narcís Puigde-

vall i qui signa aquestes ratlles neix en l'etapa intensa de restauracions del patrimoni romànic de l'Alta Garrotxa. Eren els anys de la transició política. A Santa Bàrbara de Pruneres, a Santa Maria d'Escales, a Sant Feliu de Riu, al Santuari de les Agulles hi fèiem cap una munió de gent diversa. Amb aquelles accions que encoratjà amb el seu natural entusiasme, Ramon Sala i Canadell, tots plegats teníem la sensació de fer país d'una forma tangible, física, autèntica. En Narcís hi era sempre. Amb ell apreníem història, arquitectura, literatura i especialment rebíem veritables lliçons de ciutadania.

Retrobament a la Diputació

El gir de la roda de la vida ens va fer coincidir una altra vegada a l'Arxiu de la Diputació. La gestió d'en Narcís va ajudar que, en un moment gens fàcil, fòssim aco-

llits en una feina que ha esdevingut intensa i positiva, com esperem que ho sigui també per a la Corporació.

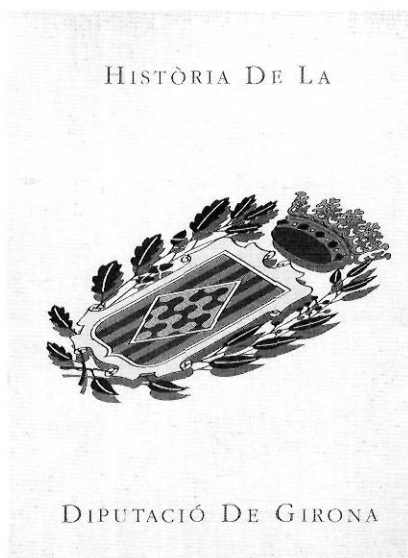
Novament ens fèiem costat físicament i professionalment. S'havia de «pedalar» molt per seguir el seu ritme de treball. Sempre era el primer de ser a la feina, malgrat no tenir obligació horària, segons el seu tipus d'encàrrec. Recordem que la redacció d'aquella *Història de la Diputació* la va fer amb tanta cura que li va fer llegir, fil per randa, tots els llibres d'actes de la Corporació. Només per aquest esforç ja mereixia ser recordat i honorat.

Crec que en Narcís va ser molt feliç en aquells anys. Tenia al seu abast l'Arxiu Històric de la Diputació. Tot un món pràcticament inexplorat i que, progressivament, li permetia treure a la llum tot un seguit de documents, alguns dels quals ens han ajudat a fer conèixer aspectes prou inèdits de moments clau de la nostra història. Les visites al dipòsit documental que la Diputació té a l'Arxiu de Sant Josep, eren una permanent descoberta de tota mena de dades i referències que ens permeten tota mena de treballs posteriors. En Narcís hi aprofundia apassionadament i amb exactitud d'expert.

Un seguit de publicacions

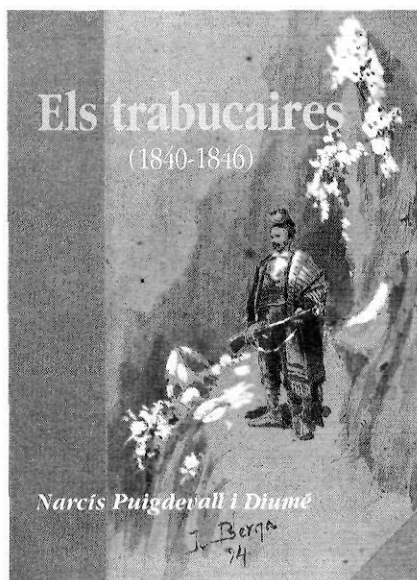
A més del llibre esmentat, *Història de la Diputació de Girona*, amb col·laboració amb altres autors publicada, successivament, *L'Hospital de Santa Caterina* (1989), *El Palau de la Diputació de Girona* (1991), *El pont d'Espionellà* (1992); mentre, no mancaven els seus treballs per a la *Revista de Girona*, el seu darrer escrit es va publicar la tardor de 1998, amb en Narcís a l'hospital de Cassà. Allà la Montserrat Gener, la seva esposa, romania al seu costat dia rere dia i el mantenien al corrent de les notícies culturals de les comarques. I en les nostres converses, la Diputació hi va ser present fins a la darrera, només unes hores abans del seu traspàs.

Dos treballs més li serien editats per la Corporació, signats en solitari, l'any 1992: *Història de la comunitat cistercenca de Cadins* en els cinc segles de presència d'aquesta comunitat al Gironès. L'obra es va presentar a l'actual monestir situat a Sant Medir. El segon títol que en Narcís signa

«Va llegir, fil per randa,
tots els llibres d'actes
de la Corporació».

aquest any i que la Diputació edita serà *Els trabucaires*. És una obra de referència obligada si es vol conèixer la realitat històrica de la segona meitat del darrer segle en aquest país nostre. En el procés de documentació d'aquest treball, vàrem tenir la sort de fer llargs recorreguts amb en Narcís per la ratlla de frontera entre la Garrotxa, l'Empordà, el Vallespir, el Rosselló i el Conflent, juntament amb un altre apassionat de les històries locals, en Manuel Soler, de Sant Joan les Fonts. Aquells territoris, que en Narcís Puigdevall coneixia pam a pam, permeteren que el resultat esdevingués esplèndid. *Els trabucaires*, avui

pràcticament introbable, és una fita, imprescindible en els llibres històrics locals. La presentació al cor de la Vall del Bac, memorable.

I, en aquest fer feina d'una forma constant, en Narcís Puigdevall és autor de dos volums en les dues sèries dels «Quaderns de la Revista de Girona»: la monografia local de Sant Jordi Desvalls (núm. 51), juntament amb Sílvia Planas, i *La Girona dolça* (núm. 72), amb l'autor d'aquests papers. No cal dir que la realització d'aquest darrer llibre va refermar la nostra amistat i, personalment, em va fer gaudir del seu permanent magisteri i bonhomia. Malgrat la seva malaltia no va mancar a l'acte de presentació de l'obra a la Fontana d'Or, al costat dels màxims responsables de les corporacions editores: Diputació de Girona i Caixa de Girona i una àmplia representació del Gremi de Pastissers.

Finalment, encara va col·laborar en el llibre publicat per la Diputació, amb el suport del Banc Central Hispano, dedicat a l'Any Pla a Girona. Precisament la relació amb l'escriptor de Llofriu va ser intensa, com ho demostren les referències que fa d'en Narcís Puigdevall, especialment en els volums 38 i 43 de l'Obra Completa.

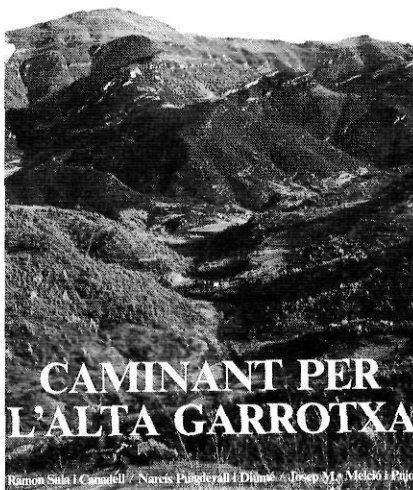
Els projectes pendents

L'obra d'en Narcís Puigdevall ha anat més enllà del seu temps, massa breu. Entre d'altres projectes pendents tenia redactats els treballs dedicats als hostals de les nostres comarques; revisada la biografia del general Savalls i un *Caminant per l'Alta Garrotxa*; havíem enfilat l'agulla d'un nou «Quadern» dedicat als balnearis i aigües minerals de les nostres comarques, i un altre treball amb relació a la Catalunya Nord, un territori pel qual compartíem especial estimació i sensibilitat. Precisament una de les nostres darreres sortides plegats va ser a l'abadia de Sant Miquel de Cuixà, en una primera recollida de dades per a aquest projecte que tractarem de fer realitat en la mesura de les nostres capacitats, que són molt minses al costat de les seves. El seu exemple esperem que ens esperoni a treballar amb semblant sensibilitat i estimació pel país.

Josep-Víctor Gay és cap de l'Arxiu d'Imatges EMB de la Diputació de Girona.

Bibliografia de Narcís Puigdevall

- 1974 — «Beget i Miquel Oliva», *Revista de Girona*, núm. 69, 4t trimestre 1974, pàg. 34.
- 1976 — «La rogalia de Sant Aniol d'Aguja, segons el document de l'any 872», *Amics de Besalú i el seu comtat. III Assemblea* (1976), pàg. 337-347.
- 1977 — *El Romànic de l'Alta Garrotxa* [amb Ramon Sala], Girona, Caixa d'Estalvis Provincial,
1977. — «Notícia de la vall de Salarça», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, I* (1977), pàg. 243-267.
- 1978 — «Els documents de la Garrotxa durant els segles IX i X», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, II* (1978), pàg. 157-174.
- «Castellfollit: Notes històriques. La notaria de Castellfollit», *Revista-portaveu del Patronat d'Amics de Castellfollit de la Roca*, núm. 1, novembre 1978, pàg. 4; núm. 2, desembre 1978, pàg. 4.
- 1979 — *Santa Bàrbara de Pruneres* [amb Ramon Sala], Girona, Caixa d'Estalvis Provincial, 1979.
- «Els documents de la Garrotxa durant els segles IX i X», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, III* (1979), pàg. 247-256.
- «Castellfollit: Notes històriques. El Castellfollit medieval», *Revista-portaveu del Patronat d'Amics de Castellfollit de la Roca*, núm. 3, gener-abril 1979, pàg. 4.
- 1980 — «Els documents de la Garrotxa durant els segles IX i X», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, IV* (1980-1981), pàg. 197-213.
- 1981 — «L'església romànica de Sant Joan les Fonts», *L'Olotí*, núm. 96 (20.II.1981), pàg. 14-15.
- «Una notícia sobre la presó de Castellfollit de la Roca», *La Comarca d'Olot*, núm. 107 (26.II.1981), pàg. 9 i núm. 108 (5.III.1981), pàg. 11.
- «Record nostàlgic de Llorona», *La Comarca d'Olot* núm. 131 (27.VIII.1981), pàg. 45.
- 1982 — *La Vall de Riu* [amb Ramon

- Sala], [S.l.]: s.n., 1982.
- «Notícies històriques de Castellfollit», *Basalt*, núm. 0-12 (primavera 1982 - primavera 1985).
- 1983 — *Bestrecà* [amb Ramon Sala], Olot, Edicions El Bassegoda, 1983.
- 1984 — *Caminant per l'Alta Garrotxa* [amb Ramon Sala i Josep M. Melció], Olot, Edicions El Bassegoda, 1984.
- «Els documents de la Garrotxa durant els segles IX i X», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, VI-2* (1984-1985), pàg. 77-90.
- 1989 — *Història de la Diputació de Girona*, Girona, Diputació de Girona, 1989.
- *L'Hospital de Santa Caterina* [amb Narcís Castells i Francesc Reixach], Girona, Diputació de Girona, 1989.
- «L'incendi de Tortellà (1873) i les seves conseqüències a Girona», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, IX*, 1989, pàg. 45-63.
- 1990 — «El curs dels rius: el Llierca», *Revista de Girona*, núm. 142, setembre-octubre 1990, pàg. 96-105.
- 1991 — *El Palau de la Diputació de Girona*, Girona, Diputació de Girona, 1991.
- «Notes històriques de la vall d'Hortmoier», *Si vas a Hortmoier*, Olot, Grup de Defensa de la Vall d'Hortmoier, 1991, pàg. 65-69.
- 1992 — *Els trabucaires (1840-1846)*,

Girona, Diputació de Girona, 1992.

— *Història de la comunitat cistercenca de Cadins (1169-1992)*, Girona, Diputació de Girona, 1992.

— «Miscel·lània de Cadins», *Revista de Girona*, núm. 155, novembre-desembre 1992, 1992, pàg. 68-73.

1993 — «Jaume Marquès i Casanovas. L'excursionista», *Revista de Girona*, núm. 158, maig-juny 1993, pàg. 84-85.

1994 — *El general Savalls* [amb Josep M. Mundet], Girona, Diputació de Girona, 1994.

— *Sant Jordi Desvall* [amb Silvia Planes], Girona, Diputació de Girona, 1994 («Quaderns de la Revista de Girona», 51).

— «L'entrada dels prínceps carlins a Catalunya (1872-1873)», *Annals del Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca, XII*, (1994), pàg. 35-50.

— «Els cotxes de línia: la TEISA», *Revista de Girona*, núm. 162, gener-febret 1974, pàg. 102-105.

— «Joaquim Vayreda, diputat provincial», *Revista de Girona*, núm. 166, setembre-octubre 1994, pàg. 78-81.

— «Miquel Oliva, vint anys en el record», *Revista de Girona*, núm. 167, novembre-desembre 1994, pàg. 38-40.

1995 — «Els trabucaires a la Garrotxa», a *440 m sobre el nivell del mar*, núm. 4, agost 1995, pàg. 33-35.

— «La formació musical de Jaume Roca Delpech a París (1927-1932)», *Revista de Girona*, núm. 170, maig-juny 1995, pàg. 52-54.

1997 — *La Girona dolça* [amb Josep Víctor Gay], Girona, Diputació de Girona, 1997 («Quaderns de la Revista de Girona», 72).

1998 — «La Majestat i el 'Sant Cristó Gros' de les Planes d'Hostoles», *Revista de Girona*, núm. 188, maig-juny 1998, pàg. 48-51.

Antoni Mayans